

CUPRINS

Vânt potrivnic	011
1. Răspundere proprie	015
2. Rezistență	017
3. Înțelepciunea de viață a mamei mele	021
4. „Mănâncă găluște“	031
5. O cabană la marginea pădurii	038
6. Racheta roșie	042
7. Un scriitor nu tocmai bun	060
8. No Limit	074
9. „Prăbușit: războiul pitoanelor“	079
10. „Să-i tai macaroana gangsterului“	085
11. La înghesuială: solo!	088
12. Intrigi de dragul intrigilor	091
13. One-Man Show	094
14. Profesionalist sau idealist?	098
15. „Declarat idiot“	103
16. K2 cu acuzație	111
17. Fiul lui Hillary	116
18. Opțiunea	120
19. Al șaptelea grad	126
20. Yeti, Bonati și castelul Juval	131
21. Sfârșitul legendei	136
22. Jocul suferințelor	142
23. Seven Summits	149
24. Rătăcind la Pol	154
25. Yeti, urmare	159
26. Ötzi și urmările	166
27. Acoperiș solar, birocrație și răspundere proprie	172
28. Expo Hanovra și membru al Parlamentului European	181
29. Pe băncile din spate la Bruxelles	183

30. White Wilderness	192
31. Războiul pentru castelul Sigmundskron	198
32. Licitația	204
33. Unicul martor	208
34. Scrisoarea lui Hans Saler	217
35. Capete seci, cu toții	221
36. Delimitare	228
37. Nanga Parbat, filmul	236
38. Responsabilizarea ca spațiu al libertății	239
39. Interjecții	242
40. Patrimoniul cultural	245
41. Locul meu în Tirolul de Sud	248
42. Parteneri de coardă	253
43. Mărturie ambiguă	260
44. Ultima mea expediție	265
45. Vârf ratat?	270
46. Decorații	276
47. „Fătălai plângăcioși”	279
48. Am șters-o de-aici	283
49. Pași împotriva vântului	288
50. Aruncat	292
51. Îndrăgostit	295
52. Cenzură	297
53. Călătorii în grup în zona morții	300
54. La destinație	304
55. Sensibilitate	306
Interviuri și articole citate	310

Vânt potrivnic

Educația mea este cea care m-a făcut să fiu răzvrătit: am evoluat punându-mă împotriva obstacolelor și depășindu-le. Mai întâi, puneam sub semnul îndoielii toate limitele pe care le percepeam ca nedrepte, supărătoare sau fără sens, apoi le depășeam.

REINHOLD MESSNER

constantă a vieții mele, dacă nu chiar *singura*, rămâne vântul potrivnic. Arved Fuchs și cu mine l-am întâlnit în drum spre Polul Sud. Adesea transformat în furtună, ne lovea în față dinspre Pol. Aveam pânze cu noi, am încercat să traversăm, degeaba. E drept că pe schiuri mergeam repede, dar nu în direcția Polului, nu înaintam niciun metru. Așa că am tras săniile prin zăpada vălurită, ne-am chinuit prin câmpiile brăzdate de creste de zăpadă și așteptam vântul din spate. Degeaba, până la Polul Sud. Pe partea cealaltă, la coborârea de pe calota polară spre McMurdo am avut în sfârșit vânt prielnic! Greutatea saniei care ne îngreunase drumul peste o mie de kilometri se redusese acum, proviziile și combustibilul se terminaseră, vântul ne bătea în spate dinspre Pol, așa că înaintam bine.

Câțiva ani după aceea, în Groenlanda, când am călătorit cu fratele meu, Hubert, am reușit să trecem săniile grele dinspre est peste creasta insulei, ca să mergem pe latura de vest înspre nord, cu vânt lateral și cu ajutorul pânzelor.

În 1986, cu Hans Kammerlander, în culoarul înghețat de pe traseul normal de pe Lhotse, Jet Stream-ul ne bătea din spate și ne împingea în sus, un ajutor binevenit la urcare. În rest, cel mai

În vârful Sulden am Ortler

012

adesea, vântul se opusese înaintării mele - pe creste înguste, când îmi montam cortul, pe peretele care ducea spre vârf. Și, în primul rând atunci când - întors în civilizație - trebuia să fac față criticilor.

Ascensiunea mea pe munte este mai mult artă decât sport: traseele, poveștile, confruntarea cu pericolul, numeroasele lucruri care rămân.

Noi, cățărătorii, creștem prin greutate. Sau eșuăm în fața lor și rămânem jos, în vale. Fie că vorbim despre un perete de stâncă, fie că vorbim despre munte, cine vrea să ajungă sus și să treacă peste ele trebuie să depășească obstacole.

Mai mult decât de forță și iscusință, ai nevoie de rezistență. Paul Preuß, care făcea gimnastică în 1911 pe peretele estic, vertical, al muntelui Guglia di Brenta din Dolomiți - singur, fără coardă, în linie dreaptă - a marcat o bornă. În același timp a lăsat în urmă prin această faptă o operă de artă, care nu este nici vizibilă, nici audibilă, și, cu toate acestea, există. Pentru totdeauna! Același lucru este valabil și pentru Hermann Buhl, care a urcat în 1953 pe Nanga Parbat până în vârf prin Șaua de Argint. Nu a arătat doar ce capacitate de

rezistență are omul. Ne-a lăsat un semn peren al creativității, voinței și capacității lui de a îndura. Când, în 2007, Alexander Huber a inventat un traseu pentru cățărare liberă prin acoperișul uriaș al vârfului vestic din Dolomiți, a fost o acțiune creatoare; când a urmat această linie directă, a făcut o faptă inconfundabilă, mai mult artă decât sport. A așezat un semn. Cu spiritul lui. Toate aceste expresii ale vieții au fost nu doar bârfite, ci multe dintre faptele noastre și, cu atât mai mult, atitudinea noastră au fost criticate, puse sub semnul îndoielii, ba chiar diabolizate. Abia așa au intrat în legendă. Cățărătorii au rareori capacitatea de a se exprima cu ajutorul pensulei, al daltei, al cuvintelor sau al notelor. O fac cu mijloacele lor: pe întinderile cele mai vaste, pe arenele cele mai mari și în crevașele pământului. Arta lor apare în spațiul dintre natura montană și natura umană, între familiar și străin, între irosirea de sine și posibilitatea autodistrugerii, pe care trebuie să o împiedici pas cu pas, priză cu priză. Într-un spațiu asemănător acționează și artistul. Însuflețit de același spirit, asemeni celui care depășește limitele când își lasă semnele trecerii pe muntele virgin, artistul este și el dăruire până la capăt. Și el urcă munții și lasă urme - chiar vizibile: pe trunchiurile copacilor; sonore: când vântul se joacă cu frânghiile cu care sculptează; palpabile: când culorile sunt întrețesute în natură. Poate că privirea lui seamănă cu cea venită de sus, cuprinde totul.

013

Cu toții ne întoarcem în propriile vieți, atunci când coborâm de pe munte - având în noi ecoul, liniștea, întinderea cerului și ritmul lent al înălțimilor - cu o privire de ansamblu către interior. Ca și cum destinul meu ar fi să mă confrunt cu scepticul din mine.

De ce a apărut acest joc ciudat, care ni se pare în același timp inutil și plin de sens, între artă și sport? Pentru că cei care urcă pe munte joacă după modele anarhice într-o lume arhaică? Aici oamenii luptă împreună, nu unii împotriva altora, este vorba despre propria existență - nu despre reguli -, despre a trece mai departe sau a sucomba și despre percepția celor din afară a unui lucru aparent absurd.

Astăzi este vorba despre a proteja ultimele rămășițe sălbatice de civilizație, de a pune fapta înaintea consumului și de a face față rezistenței civilizatorii.

Eu însumi am avut parte de mult vânt potrivnic, adesea am eșuat - iar și iar -, dar nu m-am lăsat amăgit. Criticii au apărut și au dispărut, unii m-au urmărit o viață-ntreagă, iar unii încă nu vor să înțeleagă că este și meritul lor că am supraviețuit. Vântul potrivnic îți dă aripi.

Am povestit despre rănilor și loviturile soartei, am îndurat cele mai dure reproșuri, încercări care îmi depășeau cu mult puterile - adesea mi-au distrus reputația. Din toate acestea s-a alcătuit legenda pe care nu mi-am dorit-o niciodată. Nu este doar meritul meu că am devenit parte a marii povești a alpinismului. Numeroșii mei dușmani au avut o contribuție importantă.

014 Narativul despre ascensiunea tradițională a muntelui este povestire și, astfel, în același timp fantezie, legendă. Arta narativă a pionierilor, forța imaginilor înnoitorilor din ultimii 200 de ani sunt cele care ne împlinesc. Generația mea a preluat vechile povești, le-a completat cu noi aventuri și astfel ducem mai departe legenda. Prin start-up-ul meu, MMH - înființat cu soția mea când am împlinit 75 de ani -, vrem să ținem în viață și să protejăm toate acele locuri care îi entuziasmează pe toți entuziaștii muntelui din întreaga lume. Suntem o comunitate tăcută, care nu pune niciun preț pe statute și asociații și pentru care muntele e totul. Suntem parte din marea poveste, dar nu dăm doi bani pe nicio formă de sectarism.

Moștenirea mea - MMH vine de la „Messner Mountain Heritage“ - nu este una materială. Este spiritul care însuflețește alpinismul tradițional, atitudinea lui respectuoasă.

Răspundere proprie

Natura omului și natura muntelui nu pot fi înțelese decât atunci când se întâlnesc.

WERNER HEISENBERG

Crescuți fiind la țară, am învățat de timpuriu să avem responsabilități. Pentru frații mai mici, pentru treburile pe care le aveam de făcut acasă - în cotețul găinilor, după lemne, la curățenia săptămânală din grădină. Nu am o imagine idilică atunci când îmi amintesc de copilărie: fără turlle de biserici pe dealurile înverzite, fără turme de oi pe câmpii, ci doar cu încântarea dată de munți: păduri și turnurile îndepărtate de stâncă deasupra lor. Ceea ce astăzi a ajuns moda vremurilor - viața la țară, admirația pentru frumos și faptul că acolo toată lumea cunoaște și salută pe toată lumea - era pentru noi lucru obișnuit.

015

Aveam o relație pragmatică cu satul și cu împrejurimile. Pădurea era loc de joacă, șurile din gospodărie ascunziș, drumul cu pietriș loc de întâlnire pentru o hoardă de copii, băieți și fete între patru și doisprezece ani.

Nu am vrut niciodată să trăiesc ca acei copii de la oraș, ci doar să fiu în sat, să simt comuniunea, să nu pierd jocurile cu ceilalți.

Ieșitul din casă era legat de răspunderea proprie și de aceea atât de interesant. Când eram bolnav și stăteam singur în cameră sub pătură și auzeam de afară păsările și pe copiii care se jucau, mă durea. Timpul curgea invers; îmi era teamă: teamă să nu pierd legătura.

Când noi, copiii mai mari, am primit permisiunea să mergem vara câteva săptămâni la cabana Gschangenhart-Alm, totul s-a schimbat. Aici nu aveam preot, învățător, primar care să ne spună, cum făceau în sat, ce aveam și ce nu aveam voie să facem. Până și părinții ne-au lăsat acolo sus de capul nostru, după câteva săptămâni de probă. Cercetarea împrejurimilor mai îndepărtate, observarea animalelor sălbatice și primele ture ușoare de cățărare erau mândria noastră - pentru că le făceam pe propria răspundere. Pipăiam stânca și pietrișul, nu le modificam. Am învățat să ne ferim de primejdii și să învingem greutatea.

Noi, oamenii, avem în gene depășirea greutăților. În natura intactă a trebuit de când lumea să ne asigurăm supraviețuirea. Instinctele pe care le dezvoltăm de-a lungul procesului ne obligă să reacționăm la pericol, în toate circumstanțele, și atunci când oameni rău-intenționați vor să-i rănească pe alții. Din experiență pot să spun că adversitatea oamenilor poate să fie mai distrugătoare decât a naturii. Natura nu are intenții și, acolo unde a rămas sălbatică, este o îndrumătoare înțeleaptă.

016

Legătura mea cu natura nu își avea originile în vreo idee romantică și la început nu era nici opoziție față de industrializare, cu atât mai puțin dorință de a proteja mediul. Eram expus în mijlocul ei și astfel confruntat cu propriile temeri și îndoieli.

Pe atunci nici nu bănuiam că această experiență timpurie, în care m-am trezit în mijlocul sălbăticiiei, avea să se transforme în artă a supraviețuirii - pe cele mai înalte vârfuri și în cele mai întinse deșerturi de pe acest pământ. Și, chiar mai mult, în mijlocul unei civilizații căzute victimă teoriilor conspirației, urii și dezinformării profesionale. Problema mea este că mă pierd în spațiul digital.

Rezistență

Educația mea nu trebuia să fie influențată de ce se predă la școală.

GRANT ALLEN

Munții sfidează orice vânt potrivnic, sunt rezistența absolută. Am învățat asta pe vârfurile munților Geisler din Dolomiți, care se ridică vertical între văile Villnöß și Gröden. Fratele meu mai mare, Helmut, vorbește despre acest lucru în descrierea pe care o face unei ture de cățărare, pe când ne aflam împreună în vacanța de vară din Gschnagenhardt:

017

„În copilărie și în tinerețe ne-am petrecut multe veri în Gschnagenhardt. După ce, la jumătatea lui august, iarba de pe văile montane era deja cosită, părinții noștri închiriau de la niște țărani în vârstă din regiune o cabană și o fâneață unde dormeam în fânul înțepător. Din valea învecinată cumpăram lapte și unt. Acolo trăiam vremuri lipsite de griji și ne bucuram de mult spațiu. Și, pornind din vale, cercetam împrejurimile mai apropiate și mai îndepărtate din munții Geisler. Ne-am făcut o plută pentru iazul de pe terenul mlăștinos, ne jucam de-a v-ați-ascunselea, culegeam gălbiori și zmeură și grante (merișoare). Umblam printre prese cu praștia după noi și trăgeam după veverițe și alunari (gaițe de munte), pe care nu le nimeream niciodată. Când am mai crescut, mergeam mereu peste Panascharte pe Seceda, pe câmpiile pline de flori de pe latura sudică a munților Geisler, unde orizontul se deschidea și dezvăluia priveliștea văii Gröden, cu

lanțul Sella și impunătorii munți Langkofel. Ne simțeam ca niște exploratori într-o lume nouă. În văi erau mai multe lacuri montane în care se jucau pești minusculi. Ne lua mult timp și multe trucuri să prindem asemenea pești și să-i ducem acasă vii, peste Mittagsscharte, în sticle de plastic și să-i instalăm în iazul din Gschnagenhardt. Foarte puțini supraviețuiau operațiunii.

În aceste vacanțe de vară ne duceam adesea la cățărat. Îmi amintesc mai ales de o întâmplare: lui Reinhold i-a venit ideea să găsim o trecere mai scurtă, mai directă către latura sudică a munților Geisler și a pus ochii pe trecerea îngustă între Fermeda mică și Fermeda mare. Reinhold voia să plece în recunoaștere doar cu mine, fără frații mai mici. Aveam vreo treisprezece și cincisprezece ani. Am luat frânghia de cățărare a tatei și câteva lațuri, ca să putem să ne asigurăm sau să coborâm pe frânghie. Pe un teren cu bucle, cu grohotiș, nu prea dificil, am ajuns pe latura nordică la trecerea căutată, apoi am coborât pe latura sudică înspre Seceda. Ne-am trezit în fața unei prăpăstii adânci pentru care frânghia noastră nu era suficient de lungă. De coborât fără frânghie nici nu se punea problema, din cauza surplombei de sub noi. Eu, fiind cel mai mare, am insistat să ne întoarcem pe unde ne urcaserăm. Pe latura nordică!

Lui Reinhold însă i se părea o variantă să urcăm pe o porțiune stâncoasă de pe latura sud-estică a Fermedei Mici, despre care tata ne spusese lucruri care ne impresionaseră. Urcaserăm adesea amândoi pe Fermeda Mică, cu tata, pe traseul obișnuit, mai ușor. Reinhold nu a stat prea mult pe gânduri, a traversat porțiunea expusă până la creasta sud-estică și m-a îndemnat să-l urmez. S-a asigurat așa cum îl văzuserăm făcând pe tatăl nostru, prinzând frânghia de un colț de stâncă și punând-o peste umărul drept. Pe atunci nu cunoșteam vreo altă metodă mai sigură. Îmi era foarte frică, eram nesigur. Ne-am cățărat periculos și am ajuns pe creasta sud-estică și, după mai multe lungimi de frânghie, pe vârful sudic al Fermedei Mici. Nici nu îndrăzneam să privesc în jos, pentru că traseul nostru o lua în sus peste prăpastie, pe un perete greu de deslușit. De acolo am ajuns la vârful principal și în cele din urmă am coborât pe

traseul normal, pe care îl cunoșteam bine, pentru că mai fusem pe el cu tata.

Această tură de cățărare spontană și pe cont propriu pe creasta sud-estică a muntelui Fermeda Mică mi-a deschis ochii. Reinhold – deși mai mic – a fost în mod evident cel mai puternic în această situație, atât mintal cât și tehnic. A avut curajul să preia conducerea, a vizualizat traseul și și-a impus voința. El a urcat primul, eu l-am urmat – de bunăvoie, dar cu teamă. Și-a păstrat până astăzi aceste însușiri și le-a aplicat și în alte domenii ale vieții, cum se vede din biografia lui. Din ziua aceea, ambițiile legate de alpinism și drumurile ni s-au despărțit. Eu mă mulțumeam cu provocări mai simple și trasee montane cunoscute, el căuta drumuri tot mai dificile și mai necunoscute din munții Geisler, pe pereții Dolomiților, luându-i adesea cu el pe fratele nostru Günther sau pe alți parteneri de cățărare experimentați. Din acel moment viața noastră a luat-o pe căi foarte diferite, dar amândoi suntem mulțumiți cu ce am reușit.“

019

Experiențele și întâmplările din vacanțele de vară din Gschnagenhardt ne-au marcat, fără îndoială, evoluția. Pentru că părinții noștri ne-au lăsat libertatea de a ne pune la încercare aptitudinile și de a explora și depăși limitele spațiale și sociale. Fiecare etapă a vieții care a urmat ne-a deschis noi posibilități și în același timp ne-a arătat anumite limite, care trebuiau acceptate. Până în ziua de azi.

Helmut a făcut studii și este pedagog. A fost primul care a plecat de acasă și s-a mutat de multe ori: din Villnöß în internatul școlar de la Meran, la Innsbruck, Konstanz, în Elveția. Când a plecat am simțit o pierdere, chiar o durere, am plâns mult după copilăria petrecută împreună. Helmut și-a dobândit competențele din studiu, ucenicie și multă implicare, eu am devenit puternic în urma tuturor obstacolelor care mi-au fost puse în cale – o viață-ntreagă.

020

Vedere din Gschnagenhardt cu vârfurile Geisler

Înțelepciunea de viață a mamei mele

Știu cu toții că e ceva de capul lor."

MARIA MESSNER-TROI DESPRE CEI NOUĂ COPII AI EI

În 1993, când mama a împlinit 80 de ani, în revista *ff-Wochenmagazin* din Tirolul de Sud a apărut un editorial de Florian Kronbichler, pe care îl redăm, cu anumite completări, în cele ce urmează. Fără înțelepciunea ei, multe obstacole m-ar fi frânt. Ea m-a înțeles, m-a alinat de fiecare dată și m-a încurajat să-mi văd de drumul meu.

021

Revista a descris în introducere un episod, ca pretext pentru ce urma:

„Când Reinhold Messner a ținut o prelegere, la casa de cultură din localitatea lui de baștină - Villnöß -, despre turul pe care l-a făcut în Tirolul de Sud, s-a lăsat atras - cum i se mai întâmplă - într-o polemică cu publicul. N-a folosit la nimic faptul că mama lui era în primul rând și i-a spus: «Taci din gură!» Odată provocat, Laggl nu s-a mai oprit. Problema este, așa cum spune mama Messner, în numele întregii familii, că «ne place să ne auzim vorbind».

E plăcut să asculți pe cineva care știe să nu se ia în serios. Luni, 30 august, Maria Troi-Messner, văduvă și mamă a opt băieți și a unei fete, împlinește 80 de ani. Petrecerea are loc